

Lennart Meri

Vabariigi President Kodukaunistamisaasta võitjatele 23. juunil 1998 Tartus Toomemäel

23.06.1998

Lugupeetavad daamid ja härrad,

minu käes on väljaanne, kus teie lapsed on 20 000 korda püüdnud vastata küsimusele Kodu kauniks: Miks ja kuidas?

Miks? Sest kodust algab kodanik. Mõelgem nende sõnade sarnasusele: kodu ja kodanik. On enesestmõistetav, et kodanikud hakkavad Eestit kaunimaks tegema just kodust.

Kodulugu nimetavad mõned ajalooks. Kui lähete mõnda taluperre, kus juured on säilinud, kuulete ja näete hämmastavaid asju. Mälu ulatub Põhjasõja aega, kuid mitte ajalootunni kaudu, vaid teist teed mööda. Pigem tundekeelte kaudu, selle tunde läbi, et teineteist tuleb hoida, sest talu on ikka olnud niisugune koht, mis midagi ega kedagi ära ei riku.

Kunagi elasid asjad palju kauem kui inimesed. Tööst ja tööriistadest osati lugu pidada. Kasutamisest läikima kulunud ilusas tööriistas elab vanemate ja vanavanemate käte soojus.

Lugesin Gustav Ränga mälestusi. Ta kirjeldas, kuidas ta märtsis 1940 külastas Pakri saart. Sealsed pered pidid oma kodud maha jätma, sest vene sõjavägi tuli sisse. Naised pakkisid kraami, mehe istusid mornilt õllekappade taga. Aga kui Ränk tahtis mõnda õllekappa aastast 1732 osta, vastasid mehed, et seda läheb veel vaja. Järgmisel päeval oli saar inimestest tühi. Ränk sai kõik kapad ostmata kätte. Ta kirjeldas talu aita : 200 puulusikat, 100 kaussi riivil reas. Sest talu oli nagu vähendatud rahvas, tuli oma jõududega toime tulla.

Praegu oleme vaimses vaakumis. Viskivõistlused nakatavad rohkem kui jalgpall, ja spordil ei ole tänapäeval enam midagi ühist rahva tervise hoidmisega. Ollakse kaaluta olekus. Nüüd on vaja kodu üles leida, kivi kivist üles laduda, ja ma ei pea silmas mitte elumaja ehitamist, vaid kodu taastamist selle üldisemas ja pühamas mõttes.

Üleskutse "kodu kauniks" oli äratuseks. See oli küsimus kõigile üle Eesti. Igaüks leiab sellele oma vastuse. Iga inimene on Eestis peremees, igaüks võib olla looja ja katta Eesti samm-sammult armastusega, et veneaegne risu ükskord ometi kaoks.

"Ühed ütlesid kodukaunistamise kohta, et Meri tahab olla nagu Päts, teised, et president on nupust nikastanud," kirjutasid kolm tüdrukut oma kodukaunistamise kirjandis. Äärepealt oleks veel kaks parteid tekkinud. Aga võta näpust, ei tekkinud. Nii ühed kui teised löid käed külge, ja Eesti sai puhtamaks. Puhtamaks said ka inimesed. Ja ühine koduigatsus sulatas teid kokku.

20 000 last kirjutas kodukaunistamise kirjandit ja see andis kõige olulisema: lapsed hakkasid oma vanematelt aru pärima. Laste kaudu jõudis küsimus teieni. Kui me selle kaudu oma tahte ja usalduse ühendame, võiksime Võrumaast Sveitsi teha. Aga milleks? Võrumaad või Vooremaad on hoopistükkis ilusamad. Neis on meie endi kätetöö soojust.

Aitäh teile kõigile!